

gjøre Mesterstyffe. Men hvad er det, der egentlig hindrer disse Mange i at etablere sig som Mestere? Det er det, at der udfordres langt Mere end Mesterprøven; der udfordres en Driftscapital, der udfordres, at de skulle have Credit for at kunne faae en passende Leilighed, hvilket ingenlunde staaer i enhver Haandværks-svends Magt at tilbeibringe. Fordi en saadan Svend formaaer at gjøre den Mesterprøve, der fordres, er det derfor ingenlunde sagt, at han formaaer at erhverve sit Udkomme som Mester. Han skal forstaae at omgaaes Folk, han skal erhverve Kunder, alt dette gjør, at langt Færre etablere sig, end naar disse Hindringer ikke vare; men disse Hindringer, med Undtagelse af Mesterprøven, ville fremdeles finde Sted, selv naar denne friere Lov udkommer, saa at jeg troer, at den Frygt, som Haandværkerne og især de mindre Haandværksmestre nære for denne Lov, ikke er begrundet, og jeg har paa den Maade, jeg har troet bedst, søgt at vise, at den virkelig er ubegrundet. Men ligesom jeg paa den ene Side antager, at Rærigsloven ikke vil medføre saadanne fordærvelige Virkninger, som Mange ere tilbøielige til at tillægge den, saaledes er jeg paa den anden Side heller ikke saa sangvinst, at jeg troer, at Handel og Industri ville begynde at blomstre og Velstanden tiltage i en ufsendt Grad, fordi denne Lov udkommer. Dette har jeg fundet fornødent paa dette Stadium at udtale, idet jeg forøvrigt med flere Andre, der have yttret sig, venter, at der vil blive nedsat et Udvalg i denne vigtige Sag, der har vakt saa megen Uro, og tillader mig herved at foreslaae, at der bliver nedsat et Udvalg.

Lehmann: Jo mere magtpaaliggende det er, at denne Forhandling her i Salen maa blive omfattende og grundig, desto mere kan jeg kun ønske, at alle Betænkkeligheder mod det foreliggende Lovudkast maatte komme til Orde. Jeg skal imidlertid dog tillade mig strax at bemærke, naar der er blevet fremsat af den ærede 6te Landstingsmand for 9de Kred (Zeesen) blot i sin Almindelighed et Ønske om, at der i Loven kunde blive foretaget saadanne Forandringer, at det kunde berolige de Gemyt-

ter, som nu maatte finde sig ængstelige, saa troer jeg, at dette ikke vilde kunne ske uden at betage Lovens dens hele Kraft og Charakter, og jeg troer ogsaa, at der ikke vil gives nogen anden Maade til virkelig og praktisk at gjendrive en saadan Ængstelighed, hvor en saadan maatte findes, end netop den Erfaring, som først kan vindes, efter at Loven er udgivet og har praktiseret. Her er af den sidste ærede Taler talt om, at mindre Længsmestre skulde være bange for at faae en for overdreven Concurrence i de nuværende Længsvende, og der er ved Siden deraf sagt mig, at der selv blandt Svendene skulde findes en ikke ringe Grad af Betænkkelighed ved denne Lovs Udgivelse. Det forekommer mig nu at være et af de meest flaaende Exempler paa, hvor lidet det vilde være muligt paa anden Maade at berolige en saadan Frygt, end ved de Erfaringers Vidnesbyrd, som vindes igennem selve Lovens. Thi Intet forekommer mig dog mere indlysende, end at hele den nuværende Generation af Svende maatte ansee denne Lov som en stor Belgjerning for dem, da det først er gennem den, at der egentlig aabnes den sande Svendes dygtighed Udgang til at faae et virkeligt Bederslag, naar Prisen paa en Svend ikke trykkes derved, at en uforstandig Lovgivning nøder Mestrene til at bruge Svende til alt Arbejde, men naar en fornuftig Lov aabner dem Leilighed til at lade en stor Deel af Arbejdet udføre ved de allerimpleste Dageløere. Først derved vil den virkelige Svendedygtighed opnaae sin sande Plads, ligesom det er Lovens klare Niemed at aabne de nuværende Svende først og fremmest den letteste Udgang til at etablere sig som selvstændige Mestere og saaledes selv at høste Frugten af deres Arbejde. Naar jeg desuagtet hører — af egen Erfaring veed jeg det ikke — at der selv mellem Svendene skulde være en vis Ængstelighed for denne Lov, da bringer dette mig uvilkaarligt til at tænke paa et meget bekendt og meget rørende Billede, hvorom Traditionen vistnok vil være kommet til os Allesammen, hvorledes Bønderne i Gjenstøtte med græbende Taaer bade Bernstorff om at turde være frie for Friheden, de samme Bønder, som inden en Generation var gaaet, selv oprestte ham et Mindesmærke, de samme